

Katedra ruského a francouzského jazyka

Pedagogická fakulta

Západočeské univerzity v Plzni

Jungmannova 1

306 19 Plzeň

tel. 377 63 6171

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: oponenta

Práci hodnotil(a): Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.

Práci předložil(a): **Bc. Jana MATVIJÁKOVÁ**, učitelství pro 2. stupeň ZŠ,
obor RJ - OV

Název práce: **Lingvoreálie ve výuce ruského jazyka**

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Autorka si stanovila cíl seznámit s pojmem lingvoreálie a nastínit různé možnosti jejich využití ve školní praxi při výuce ruštiny. S pojetím struktury diplomové práce souhlasíme bez výhrad, faktické zpracování splňuje očekávaný cíl částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Diplomová práce je věnována velmi aktuálnímu a diskutovanému tématu. Lingvokulturologie je poměrně novým zaměřením v oblasti cizojazyčného vyučování. Předmětem zájmu je určitý jazykový materiál odrážející typickou kulturu země vyučovaného jazyka s uvědoměním si shodného a odlišného v oblasti jazyka, kultury, historie a společnosti.

Diplomová práce je rozdělena do tří kapitol, z nichž poslední lze považovat za praktickou. Nejprve jsou vysvětlovány základní pojmy jako jsou reálie, lingvistika, lingvoreálie, kulturologie a lingvokulturologie. Zdrojem výkladu byly především internetové údaje, částečně byly využity slovníkové údaje. Poté se diplomantka snaží uvedené informace porovnávat. Dále stručně seznamuje s učebnicemi a slovníky lingvoreálií. Pasáže páté podkapitoly jsou věnovány významným představitelům lingvoreálií, kromě ruských lingvistů jako jsou Vereščagin, Kostomarov, Prochorov je zmiňována rovněž slovenská rusistka E.Kollárová. K úvodní teoretické kapitole lze konstatovat, že vysvětlení pojmů zůstává v obecné rovině bez uvedení konkrétních příkladů. Ty bylo možné čerpat např. v monografiích a sborníkových statích českých, slovenských a ruských lingvistů.

V další kapitole pod názvem „Analýza učebnic ruského jazyka z hlediska lingvoreálií“ jsou poměrně podrobně, ale schematicky popisovány nejpoužívanější učebnice ruštiny ve školní praxi z hlediska výskytu lingvoreálií. Z uvedených postřehů v závěru kapitoly (s.36-39) je patrné, že autorka z hlediska zkoumaného problému považuje za zdařilou strukturu učebnic *Времена* и *Эхо*.

Poslední kapitola předkládá jako vhodné doplnění materiálu výše zmiňované učebnice *Времена* samostatně zpracované čtyři tematicky zaměřené pracovní listy.

Lze konstatovat, že kapitoly jsou proporčně úměrné, vysvětlení základních pojmů zůstává v obecné rovině bez uvedení konkrétních příkladů. Druhá kapitola v podstatě seznamuje se současnými učebnicemi ruského jazyka, více popisuje jednotlivé lekce z hlediska zkoumané problematiky než analyzuje a porovnává. Popisný charakter zmíněných učebnic je pravděpodobně způsoben absencí dlouhodobější pedagogické praxe autorky.

Pro pracovní listy zvolila diplomantka čtyři témata, která jsou-li skutečně promyšleně a odpovídajícím způsobem zpracována, mohou podnítit zájem o studium cizího jazyka a zároveň prohloubit orientaci v oblasti kulturologické. Vzhledem k tomu, že učebnice Времена i Echo zatím nejsou často používány, je poněkud problematické z tohoto důvodu hodnotit předložené pracovní listy. Z uvedeného není zřejmé, nakolik pracovní listy vycházejí z lekcí a doplňují materiál, je-li tam dostatečná návaznost apod. Pracovní listy a úkoly v nich neobsahují slovníčky nebo případné vysvětlivky, nejsou označeny přízvuky v textech. Mimochodem používané texty jsou pravděpodobně adaptované samotnou autorkou a ne vždy jsou formulace vět zdařilé (často věty začínají zájmenem «это»).

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Diplomová práce představuje 48 tištěných stran, je psána v českém jazyce. Jazykový projev je průměrný, stylizace vět není vždy odpovídající (viz např. duo Vereščagin – Kostomarov, s.13 aj.), nalézáme řadu faktických nedostatků a chyb. Nesprávně a opakovaně je uváděno, že učebnice byly vydány „pod záštitou“, mělo by být „ve vydavatelství“ (ZČU apod.), stejně tak učebnice Радуга по-новому nepředstavuje set, ale řadu učebnic. Často se vyskytují stylisticky ne příliš vhodná slovní spojení typu „*motivace k jeho vybrání*“ namísto volbě (s.26), *literární jazyk* místo spisovný jazyk (27); lekce se zabývá *transportem* místo dopravou (29); *předání kulturních cenností přes sémantiku slov* (2); *muzikální díla* (2); *lingvorealistický slovník; lingvorealistická interference, která narušuje výuku jazyka* (11); *s nedostatečnou neznalostí kultury země* (11); *vytváření oslovování lidí* (33). Formulace některých vět v předložených pracovních listech je někdy diskutabilní či chybná, např. *Что касается напитков, как все знают, пьют водку, но еще больше пьют русские чай, который готовят в самоваре; соедини блюда, продукты, из которых они изготовлены* (46); *девушки одевали ... X мужчины надевали рубаху..., после лапти, ...* (44). Časté je opakování lexémů *přeříkávat, seznamovat, využít, student*. Formulace úkolů v pracovních listech obsahuje rovněž poměrně hodně faktických chyb (gramatických, pravopisných aj.). Uveďme jen některé z nich: *обозначи их на карте; Нижний Говгород* (40); *тещи пригласили молодые; Чешская республика* (43), *священие яиц и еды* (43); *сделай мнею; в русской кухни* (46); často vy встретитесь и интересным дублированием; *играют пьесы* (47); *кто производил пьесы* (48). Rovněž v samotném textu diplomové práce nalézáme řadu chyb, např. *Souhrn materiálních a duchovních cenností, které byli vytvořeny člověkem* (6); „*sesměšňování*“ sebe sama (5); jak *vyplývá z předchozího* (6) aj.

Odkazy na použitou literaturu nelze považovat za úplně a správné, viz opakované odkazy (1 a 4) na internetovou stránku, na kt. ve skutečnosti citovaný údaj není; odkazy neudávají konkrétní stránky použitých údajů; není autor Furmanov, ale jedná se o známou autorku, která ovšem svoji stěžejní práci napsala a vydala v r. 1993 a ne 1984 (opět bez uvedení místa vydání). V seznamu bibliografie jsou rovněž neúplné a chybné údaje. Resumé v ruštině obsahuje velké množství chyb (*преподавание реалией; преподавать; можно найти некоторые представители; ... преподаватели употребляют к преподаванию русского языка; последняя часть содержит рабочую бумагу*; často se opakuje sloveso *касаются*; stěžejní problém diplomové práce lingvokulturologie se v resumé zaměňuje za *страноведение* aj).

Z hlediska formálního by jednotlivé kapitoly mohly být uváděny na nové stránce, rovněž popisné pasáže o učebnicích nejsou členěny do odstavců či jinak zvýrazněny. Diplomová práce nezahrnuje žádné přílohy.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Kladně hodnotíme snahu diplomantky představit problematiku lingvokulturologie z pohledu teoretického i praktického, přiblížit nejznámější představitele současné doby a nastínit možnosti a využití doplňkových materiálů k učebnicím. Zpracování je, jak již bylo zmíněno leckdy problematické, převládá popisný charakter, vlastní náměty lze považovat spíše za nastiňující než úplné materiály. Za slabou stránku považujeme stylizaci vět, řadu faktických chyb a nedostatečnou bibliografii včetně odkazů na použitou literaturu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Vysvětlíte na konkrétních příkladech vztah pojmů zeměvěda a lingvoreálie.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: dobře

Datum: 20.08.2013

Podpis: Mgr. Jiřina Svobodová, CSc.

